

ELOFIZETÉS
HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre ... 160 Lei.
 Fél évre ... 75 Lei.
 Egy negyed évre 37-50 Lei.
 Egy hónap ... 12-50 Lei.

Nyitóléti költségek
 megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 88.

KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Révész-
 Társaság.
 Bulevardul Regele Fordi
 mand I. (József tőh.-ut 22
 TELEFON-SZÁM

Arad, 1920.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Kedd, szeptember 7.

Betétek és kezelési költség.

A százezer koronán felüli összegek beváltásánál fizetendő öt százalék kezelési költség teljesítéselési költsége a bankörök mai legaktuálisabb problémája. A kérdés az, hogy kit terhel az öt százalék és mily mértékben. A probléma megoldásánál feltétlenül jogszabályt kell a pénzügyintézetek vezetőinek szem előtt tartaniok, mert az erre ügyben elfoglalt álláspontjukból beálló konfliktusok előrelátható bírósági döntés tárgyát fogják képezni. A probléma megoldásánál két sarkalatos jogszabály irányadó és pedig 1. senki sem kötelezhető oly kötelezettség teljesítésére, amelynek teljesítését magára nem vállalta. 2. senki másnak a kárára jogtalanul nem gazdagodhatik. A jogszabályok alkalmazása szempontjából a legfontosabb elem a tényállás megállapítása, vagyis jelen kérdésben az, hogy mennyi az intézet saját tőkéje (alaptőkéje és tartalékok), mennyi a százezer koronán felüli és százezer koronán alatti kötelezettséget vállalt és kötelezettséget nem vállalt betétek összege és mily összeget cserélt be. Azok a betétesek, akiknek betéti összege egyenként a százezer koronát nem éri el és kötelezettséget nem vállaltak, feltétlenül mentesek a kezelési költség viselésé alól. Amennyiben az intézet saját tőkéinél kisebb összeget cserélt be, csak azokra a betétekre háríthatja át a kezelési költséget, amelyeknek tulajdonosai a becserélésnél felmerülő terheket magukra vállalták. Ez esetben is megállapítandó az arány, amely csak az esetben fogja elérni az 1:1 arányt, vagyis a teljes öt százalékos, ha a becserélt összeg egyenlő az intézeti tőkék plusz kötelezettséget vállalt betétek összegével. Amennyiben az intézet nagyobb összeget cserélt be, mint amennyit a saját tőkék plusz kötelezettséget vállalt betétesek betétei tesznek ki, ez esetben a kezelési költséggel első sorban az intézet saját tőkék plusz kötelezettséget vállalt betétesek nyitandók a maximális öt százalékkal. Az ezen felül netán még megmaradó összeg arány szerint a kötelezettséget nem vállalt százezer koronán felüli betétesek terhé-

re felosztandók. A kötelezettséget nem vállalt betétek tulajdonosai csak abban az esetben kerülhetnek sorra, ha az intézet oly összeget cserélt be, amely meghaladja a saját tőkét plusz kötelezettséget vállalt betétesek betéti összegeit; csak az intézet saját tőkék és a kötelezettséget vállalt betétesek után kerülhet sor a kötelezettséget nem vállalt régi betétesekre s ezek között a sorrend: 1. a nem kötelezett százezer koronán felüli betétesek,

2. a nem kötelezett kis betétesek. De ez az eset nem tételezhető fel, mert egyetlen intézet sem tart a pénztárában oly nagy összeget készletben, amely egyenlő lenne az összes saját tőkékkel és betétállományával. A sorrend tehát így alakul: 1. saját tőkék és kötelezett betétesek, 2. kötelezett betétesek, 3. kötelezettséget nem vállalt kis betétesek. (—ss dr.)

Enyhül az aprópénzhiány

(Egymillió apró lei érkezett Aradra.)

Az aprópénzhiány még mindig nem szűnt meg. Ennek következménye az volt, hogy a munkások szombaton nem kaphatták meg hetibéruiket. Az aprópénzhiány a gazdasági életre is bénítólag hat. Vannak üzletek, amelyek normális időkben 5—6 ezer korona forgalmat értek el naponta, most azonban alig 100, legfeljebb 200 lei bevételt mutatnak fel. A legtöbb üzletben és a piacon is már csak leibankjegyekkel lehet fizetni, de a nagy címletekből nem tudnak visszavenni s így a gazdasági élet megakadt. A hatóságok minden lehetőséget elkövetnek, hogy minél előbb aprópénzhez jussanak a pénzbecserélő pénztárak. A várme gyei prefektúra már leküldötte dr. Miclosi Emil főjegyzőt Bucurestibe, hogy a Banca Nationalától aprópénzt hozzon. Dr. Miclosi valószínűleg már holnap visszatér. Az aradi pénzügyintézetek is leküldöttek megbizottaikat, hogy a csek-

keket a jegybanknál, kis címletekre becseréltessék. A Központi Takarékpénztár kiküldötte ma táviratilag értesítette intézetét, hogy a Banca Nationala a csekkeket minden nehézség nélkül beváltja s kívánatra megfelelő mennyiségű aprópénzt is rendelkezésre bocsát. A Victoria takarékpénztár egyik igazgatója ma Oradea-Marera (Nagyváradra) utazott, hogy a Banca Nationala ottani fiókjától aprópénzt hozzon. A pénzbecserélést intéző bizottság ma táviratilag megkereste a pénzügyi államtitkárságot, intézkedjék, hogy Arad megfelelő mennyiségű aprópénzt kapjon. Valószínű, hogy 1—2 nap múlva az aprópénzhiány enyhülni fog. Tegnap már érkezett a városi bankfióktól 1 millió és 40 ezer lei csupa egyleu-s címlet. Ezt a Victoria, Aradana és a városi pénztár között osztották szét.

Athanasiu államtitkár az igazoló bizottságban.

A többlet-összegek igazolását végző bizottság munkája most már gyorsabban halad. A felek sorszámot kapnak s így bizonyos sorrendet tartva be, ahol az igazolás történik. Eddig körülbelül kilencmillió koronát kitevő többlet-igazolást a bizottság, amely a mai napon 1—2 esettől tekintve valamennyi többlet-igazolást. Most már csak kis tételű többletek igazolásáról van szó, amit a bizottság minden különösebb eljárás nélkül meg is tesz. Athanasiu pénzügyi államtitkár, aki a pénzbecserélés munkáját ellenőrzi, résztvesz az igazoló-bizottság ülésén és min-

den tételt megvizsgál. A bizottság kettéválasztásáról most már szó sem lehet. Dr. Angel István helyettes polgármester, a bizottság elnöke, aki dr. Robu polgármester távollétében a polgármesteri teendőket végzi, nem vehet részt a bizottság munkájában. Minthogy csak Athanasiu államtitkár, dr. Marsieu Jusztin és báró Pap maradtak a bizottságban, ennek kettéosztása lehetetlen. Különben is a bizottság most már gyorsabban dolgozik és az összes felek adatait át tudja vizsgálni. A bizottság tudvalevőleg 2 millió koronát meghaladó összeget foglalt

le. Megkérdeztük dr. Angel bizottsági elnököt, hogy mi történik a lefoglalt pénzzel? Dr. Angel István a következőket mondotta:

— A pénzbecserélésről szóló törvény negyedik szakasza értelmében a gyanús többlet-összegek lefoglalandók. A bizottság a lefoglalt összegeket gyanusoknak találta és a törvény rendelkezései szerint járt el. A lefoglalásról szóló jegyzőkönyveket egyenesen a pénzügyminiszter elé terjesztjük döntés végett, a lefoglalt pénzt pedig a becserélési akció befejezése után a városi pénztárban letétbe helyezzük.

Zavartalanul folyik a pénzbecserélés.

Vasárnap szinte életveszélyes volt a tolongás a Victoria takarékpénztárban. Nemcsak a vasárnap sorra kerülők jöttek el, hanem azok is, akik az előző napokról elmaradtak. A becserélés még mindig nehézségekkel történik. A Victoria kifőntben új programot állított össze: Szeptember 6. I. kerület A pénztár 401—500 és 801—850 sz. B pénztár 1401—1500 és 1801—1850 sz. II. kerület A pénztár 401—500 és 801—850 sz. B pénztár 1354—1453 és 1754—1803 sz., C. pénztár 2165—2300 és 1804—1853 sz.; szeptember 7. I. kerület A pénztár 501—600 és 851—900 sz., B pénztár 1501—1600 és 1851—1900 sz., C pénztár 2001—2100 és 901—950 sz., II. kerület A pénztár 501—600 és 851—900 sz., B pénztár 1454—1553 és 901—950 sz.; szeptember 8. I. kerület A pénztár 601—700 és 951—1000 sz., B pénztár 1601—1700 és 1901—1950 sz., C. pénztár 1951—2000 sz., II. kerület A pénztár 601—700 és 951—1000 sz., B. pénztár 1554—1653 és 1854—1864 sz.; szeptember 9. I. kerület A pénztár 701—800 sz., B. pénztár 1701—1800 sz., II. kerület A pénztár 701—800 sz., B. pénztár 1653—1754. A mai napon már rendszeresben történt a Victoriánál a becserélés. Az Aradana és a városi aprópénztár az aprópénzhiánytól étekirtve rendszeresen bonyolítja le a forgalmat. Dr. Angel István helyettes polgármester ma a következő nyilatkozatot tette előttünk:

— Tudomására hozom a közönségnek, hogy mindenki bejelentett pénzt be fogják cserélni. Az aprópénz hiánya hátráltatja a munkát, de már intézkedés történt, hogy megfelelő mennyiségű aprópénz áljon a becserélő pénztárak rendelkezésére.

Tizenöt napos szigorú határzár.

Ma távirat érkezett a vármegyei prefekturára a hadügyminiszter től. A táviratban a miniszter közli, hogy szeptember 5-től kezdve 15 napig, vagyis szeptember 20-ig bezárólag az országhatár szigorúan el van zárva. Ez idő alatt a határt határátlépési igazolvánnyal sem lehet átlépni. Csak a csupán 3 ponton lehet átlépni a határt. Ezek a helyek a katonai hatóságok szigorú ellenőrzését gyakorolnak. A határzárat a pénzbecseréléssel van kapcsolatban. A miniszteri rendelet szerint a tilalmi idő alatt semmiféle pénzt, sem román, sem idegen valutát nem lehet kivinni az országból, a behozatali tilalom a germán leibankjegyekre, rubelre és koronabankjegyekre vonatkozik.

MŰVESZET.

Az aradi színház sorsa.

Nedelco kulturtanácsnok és Róna Dezső színiigazgató a kultuszreszort távirati megkeresésére Clujra (Kolozsvárra) utaztak, a honnan vasárnap reggel jöttek vissza. Nedelco kulturtanácsnok utjáról a következőket mondotta munkatársunknak:

— Róna színiigazgatóval megjelentünk dr. Isac Emilnél, az erdélyi színházak főfelügyelőjénél, aki előtt Róna színiigazgató letette a fogadalmat, hogy aláveti magát a reszort, illetve a főfelügyelő rendelkezéseinek. A fogadalom letevése kötelező minden új színiigazgatóra nézve, miként az Magyarországon is szokásos. Nem esküről van tehát szó, hiszen nem is lehet, mert a színiigazgató nem köztisztviselő. Róna színiigazgató a főfelügyelő közbenjárását kérte, hogy a Budapesten leszerződött új tagok belépési engedélyt kapjanak. Minthogy az engedély kiadása nem tartozik a főfelügyelő hatáskörébe, dr. Isac megadta az instrukciókat az igazgatónak az engedély megszerzésére. Enn aztán érdeklődtem az aradi színház sorsáról. Azt a felvilágosítást kaptam, hogy amennyiben a bucaresti Nemzeti Színház egy anszámbléja állandóan Temesvárott fog játszani, akkor Arad és Temesvár színház tekintetében összetartozik akként, hogy amíg Temesvárott az aradi magyar társulat játszik, addig Aradon a temesvári román színtársulat fog működni. Ez a terv azonban még a kezdet kezdetén van, még csak akadémikus megbeszélések folynak. Hogy mikor fog megvalósulni, az a jövő kérdése.

A színházi helyiárak és a pénzbecserelés. A színház igazgatósága a közönségre való tekintettel és hogy a színházi előadások zavartalan menetét biztosítsa, illetékes ténnyelökkel abban állapodott meg, hogy az utolsó között csarüll be pénzt és addig a koronabankjegyeket is elfogadja. 8-ikán estéig a jegyek még koronáért is megválthatók, 9-ikén reggeltől pedig az új leírású érvényesek, amelyek 1:2 arányban lettek megállapítva. A hét műsorán a Nagymama, Sztambul rózsája, a Kornevilleri barancok, Éva és a férfiak és A kis szökevény szerepelnek, mind olyan elsőrangú darabok, hogy a közönség jól teszi, ha még 9-ike előtt elővételeiben biztosítja a maga számára a jegyeket.

A Moderna Kabaré új társulata teljesen meghódította a közönséget. Tegnap mutatták be: „A szép menyasszony” című kacagtató bohózatot. Orliási sikerük volt a kitűnő magánszámoknak. Ma új fehérs műsor. Kedvezőtlen idő esetén az előadást a teremben tartják meg.

Árelenőrző bizottságok alakulnak.

(Letörlik az áruuzsorát.)

Mosf van folyamatban az árelenőrző-bizottság megalakítása. A bizottság három tagból fog állni: a belügyminiszter megbízottjából, a törvényszék delegáltjából és a kereskedelmi és iparkamara kiküldöttjéből. A városi prefektúra a belügyminiszter delegáltjává dr. Marsleu Jusztin volt prefektust, a kamara Zima Tibor főtitkárt jelölte, a törvényszék elnöke még nem jelölt delegáltat. A prefektúra a jelölteket végleges kinevezés végett a miniszter elé fogja terjeszteni. Az árelenőrző bizottsághoz fognak ezután kerülni az árdragítási ügyek, amelyeket hivatásos rendőrbírók hatáskörébe adnak. Az árelenőrző bizottság ítélete ellen másodfokon 5 napon belül a törvényszékhez lehet felebbezni, a mely az árdragítási ügyek első fóruma.

A korona becserelésével kapcsolatban egy alkalmi rendelet érkezett a városi prefekturához, a mely szerint két bizottság alakítandó. Az egyik bizottság, amelynek vezetője a rendőrprefektus, hatósági közegek révén azt ellenőrzi, hogy a városba érkezett áruk azonnal a kereskedőkhöz és innen a fogyasztókhoz vagy pedig a lánccosokhoz kerülnek-e? Ellenőrzi továbbá, hogy betartják-e a megállapított árakat? A másik bizottság a fogyasztókból alakítandó. Ennek ellenőrzése ugyanarra terjed ki, mint a rendőrhatalom bizottságé. A két bizottság az észlelt kihágásokról jegyzőkönyvi jelentést tesz az árelenőrző bizottságnak, amelyeknek büntető jogköre van. A tulajdonképeni ármegállapító-bizottság jelenlegi összetételében egyelőre megmarad.

Hogyan érintkeztek a fogházban

a Tisza-ügy vádlottal.

Tisza István gróf gyilkosai perének legutóbbi tárgyalásán Halász Lajos dr. volt államtitkár előadta, hogy ő senkinek sem fizetett ki pénzt, nem is utalványozott. Csak oly nyugtákat láttamoztatott, melyek készkiadásokról szóltak. Halász elmondta még, hogy Friedrich egyszer telefonon kérdezte: van-e a rendelkezési alapon tizenötezer korona? Még azt is mondta, hogy azért van szüksége a pénzre, mert Dobó és őt tengerész társa van ott a számlákkal. Friedrich átküldte titkárát, ki átvitte a szabályszerűen kiutalványozott tizenötezer koronát. Másnap Dobó maga jelent meg és kért pénzt Halásztól. Halász telefonon felhívta Friedrichet, aki kijelentette, hogy nem adott Dobónak pénzt, mert az összeget másoknak fizette ki. Vadász Lipót volt államtitkárt hallgatják ki ezután. Emlékemben — ugymond — különösen megrögződött az az igazolvány, mely szerint Dobót november 2-án, tehát a gyilkosság utáni második napon Károlyi személyes megvédésének tisztségére rendelték ki. Károlyival különben életében csak egyszer beszélt. November 16-án Tiszáról beszélt nekik, sopánkodó és kirívóan hamis sajnálkozással. Már akkor tudta mindenki, hogy a gyilkosságot egy színpadi előadás precizitásával rendezték. Aki azon az összejövetelükön Károlyit látta és hallotta, nem tudott szabadulni attól a gondolatától, hogy ez az ember, a kormányzat feje, mindent tud, bűnpártolással futni hagyja a gyilkosokat és egy ki nem mondott, de ott és akkor kétszeresen ránehezédő néma vád nyugtalanító hatása alatt védekezik. Mi mély megütközéssel hallgattuk. Tiszával október 27-én találkoztam — folytatta Vadász. — Ez volt utolsó találkozásunk. Tisza mély lehangoltsággal beszélt

a német hadsereg hősi, de más céltalan viaskodásáról. Azután a belpolitikai helyzetre terelődött a beszélgetés. Tisza, ki önmagától nem igen szokott beszélni, ezeket mondta: „Egy cél kitűzésében majd hamarosan megegyeznek a vezetők: engem meg kell ölmi, testemet felnégyelni és véres esontiaimat a város falára szegezni.” Vadász szívszorogva megkérdezte Tiszát, mikor megy Gesztre, mert úgy volt, hogy a család ezt elhátározta. Tisza megrázó szomorúsággal válaszolta: „Ugy volt, hogy kedden, esetleg szerdán megyek, de már aligha megyek. Maradok, hátha szükség lesz még reám.” Bakonyi Kálmán dr. királyi ítélőtáblai tanácselnök a következő tanu, nem tud Friedrich olyan kijelentéséről, mely a forradalommal, vagy a merénylettel bármilyen összefüggésben állott volna. Hönig Vilmos őrnagy, tanu elmondja, hogy Miskolcon 1919 november 14-én azt a parancsot kapta, hogy Hüttner főhadnagyot szállítsa Budapestre a katonai fogházba. Hüttner az utazás miatt elmondta, hogy a forradalom kitörésekor a tizenegyes katonatanács titkára lett és alkalma volt halni, hogy Kéri Pál Dobóval, Friedrichel és másokkal tárgyal Tisza megölése tárgyában. Hüttner ezt a kijelentést anélkül tette, hogy Hönig Friedrich személyére vonatkozólag kérdést intézett volna hozzája. Hönig megdöbben és azt kérdezte Hüttnerrel, meggondolta-e hogy egy magas állásban levő egyénre ilyen súlyos kijelentéseket tesz? Hüttner azt válaszolta, hogy igenis meggondolta és bármilyen hatóság előtt hajlandó azt bizonyítani. Az egész dologról november 18-án Ullai dr. jelenlétében Vértes őrnagy hadbíró előtti jegyzőkönyvet vett fel. Hüttner akkor a leghatározottabban hangoztatta, hogy ártatlan: Mon-

dada: Felbujtókról beszélt. Hönig: Említette Kérit, Fényest és valami Magyar nevű újságíró. Mondada: Friedrichet említette? Hönig: Igen. Ezután Imrédy Dezső dr. rendőrfőkapitányt hallgatták ki, aki ezidőszereint letartóztatásban van. Sztupka őrnagy megkérdezi a tanut, hogy nem tud-e arról, hogyan érintkeztek egymással a vádlottak? Fűredy kijelenti, hogy ezt lehetetlennek tartja. Udvarok szerint voltak elkülönítve s emeletek szerint. Sztupka: Mikor az ablak nyitva volt, nem hallott fűtyszót? Sztanyovszki vádló közbeszól és elmondja, hogy ugyanaz volt a pucceruk és amikor bejött takarítani, lehetett vele üzenni, de a zárt ablakból, ha valaki elkezdte fűtyülni a Vergatterungot, akkor a Tisza-ügy vádlottjai mind az ablakhoz mentek. Vágó: Nem akarok színházat csinálni, de amit Sztanyovszki mond, az nem lehetséges. Ő a harmadik emeleten volt, én a földszinten, hiába fűtyült az ablakból, nem értettünk meg semmit. Sztanyovszki: De ez volt a jel. Hüttner Mondada kérdésére elmondja, hogy ő a fogház másik oldalán volt, de ők négyen-ötten ugyanazon a folyosórészen egymás feletti szobában voltak. Ha a földszintről fel akartak mondani valamit a negyedik emeletre, akkor megmondták az első emeleten levőnek, ez tovább adta és így jutott el a negyedikig. Sztanyovszki elmondja ezután, hogy az épület T alakú volt és a Vergatterung fűttyjelzés mind az ablakhoz szlettek. Láttam Dobót és Vágót. Vágó látta Gartnerert. Vágó közbeszól, hogy Kérit látta. Sztanyovszki elmondja, hogy nem lehetett beszélni. Petrikovics százados: Tudom, hogy lehetett beszélni. Például a földszintről fel lehetett beszélni a negyedik emeletre, vagy spárgán lehetett levelet leereszteni. Vágó: Nem lehetett, mert a fogházigazgató nagyon szigorú volt. Ott sétált az ablakok előtt. Mikor én ott voltam, nem lehetett csinálni semmit, csak fűtyszóval.

Vássonvi elakarts fogatni Károlyit.

Bécsből jelentik: A Tisza-pör szerdai tárgyalásán Sándor László volt főkapitány kihallgatása következett. Elmondja a forradalom elősményeit. Mondada: Milyen befolyásnak tulajdonítható a katonaság felbomlása? Sándor László: Egyenesen Károlyi Mihályra vezethető vissza. Junius, augusztus és szeptember hónapban, az 1918. évben, legfőbb teendő volt, az antimilitarista üzelmek kiderítése. Végre egy népgyűlésen sikerült megfogni az egészet és akkor 23 egyént letartóztattunk. Az egész Károlyi Mihályhoz vezetett vissza. A rendőrségen már egy elfogató parancs is készen volt Károlyi Mihály ellen. Krecsányi ki-

Arad közellátásának biztosítása.

(Gabonát vásárol a város.)

A város az ellátatlan lakosság liszt- és búzát akart beszerezni, de akciója nem járt eredménnyel. Most azután a kormány segített a városon, amennyiben a bucaresti közraktárakból megfelelő mennyiségű búzát utalt ki a város részére. Dr. Robu János polgármester tegnap már Bucarestbe utazott, hogy a kiutalt buza átvétele ügyében intézkedjék. A búzát a Neuman Testvérek-cég veszi át és őrli fel. Báró Neuman Károly cégfőnök ma a Victoria takarékpénztártól a prefektúra révén három millió lejtől szóló csekket kapott, hogy a

buzavásárlást perktuálja. Báró Neuman Károly ma Bucarestbe utazott, ahol a polgármesterrel elintézi a városra nézve fontos ügyet. Báró Neuman hivatalos jelentést is vitt magával. Ebben a város hatósága közli a bucaresti illetékes tényezőkkel, hogy a városi közellátási szervek nem rendelkeznek élelmiszerekkel, úgy, hogy nemcsak az ellátatlan lakosságot, de a kórházakat és humanitárius intézményeket sem láthatják el. Dr. Robu polgármester ezen kívül több fontos városi ügyet is elintézt Bucarestben, ahonnan 5-6 nap múlva jön vissza.

HIREK.

— ÁTHELYEZÉS. Mint megbízható forrásból értesülünk, a cluj (kolozsvári) pénzügyi államtitkárság Arsenovici Gyula miniszteri tanácsos pénzügyigazgatót és Margincantiu Titus miniszteri tanácsos pénzügyigazgatót saját kérésükre kölcsönösen áthelyezte. Arsenovici Gyula pénzügyigazgató a pénzbeosztás végeztével már át is adta hivatalát utódának. Arsenovici pénzügyigazgató távozása érzékeny veszteséget jelent Arad társadalmára, amelynek szeretet és köztiszteltettségben álló tagja volt.

— BUDAPEST ÚJ FŐPOLGÁRMESTERE. A magyar kormány Budapest főpolgármesterévé Dr. Sipóc Jenő volt kormánybiztos, a keresztény szociálisták jelöltjét nevezte ki.

— EGYETEMI HALLGATÓK ORSZÁGOS KONGRESSZUSA CLUJON. Bucaresti. Az egyetemi hallgatók Clujon (Kolozsvárt) országos kongresszust tartanak szeptember 12-ikén. A kongresszuson a királyságbeli egyetemek hallgatói is részt vesznek. A kongresszus három napig fog tartani s utána a királyságbeli hallgatók körútra indulnak Erdélyben.

— FÓLOSZLATJÁK A CLUJ (KOLOZSVÁRI) VASUTIGAZGATÓSÁGOT. Bucaresti. A cluj (kolozsvári) központi vasutigazgatóságot szeptember 1-ével fel fogják oszlatni. Az egyes osztályokat az egyes üzletvezetőségekhez, a többiekét pedig a bucaresti központi igazgatósághoz fogják beosztani. Brassóban új üzletvezetőséget létesítenek.

— A MUNKÁS-OTTHON KÖZGYŰLÉSE. melyet vasárnapra hírdettek, elmaradt, mert a gyűlés engedélyezése iránt beadott kérelmet a hatóság még nem intézte el.

— KORLÁTOZZÁK A VILLANYVILÁGÍTÁST. Az aradi villanygyár az utóbbi napokban már erősen korlátozza az áramszolgáltatást, mivel a koronabeváltással kapcsolatos anomáliák a szénbeszerzést megnehezítették. Miután a teljes üzemhez szükséges szénmennyiség csak napok múlva fog megérkezni, holnap, kedden egész nap áramszűnet lesz.

— A LAKÁSHIVATAL PANAMIS-TÁI A VIZGÁLÓBÍRÓ ELŐTT. A törvényszéken ma kezdte meg Sommer Nándor vizsgálóbíró Horváth volt lakáshivatali főnök, valamint Halpert és Strasser lakáshivatali jegyzők kihallgatását.

— BÉRMÓZGALOM. Müller J. és Fia vegyértékesítő gyár munkásai azt követelték, hogy fizetésüket 1:1 arányban kapják meg. Müller József, a gyár tulajdonosa bejelentette ma az iparhatóságnak, hogy hajlandó munkásainak 50 százalékos fizetésemelését adni, ami megfelel 1:1,5 aránynak.

— A VIDÉKI SPORT LEGYÜBB SZÁMA KÖZLI AZ OLYMPIAI EREDMÉNYEKEN KÍVÜL A HELYBELI ÉS VIDÉKI EREDMÉNYEKET.

HETENKINT KÉT FÜRDŐ-NAP.

A városi gépüzemek vezetője örömet akar szerezni azoknak, akik fürdőszobáival rendelkeznek, de azt a minimális gázszolgáltatás miatt nem használhatják. Zádor Imre gépüzemigazgató ugyanis ma kitéleltette munkatársunk előtt, hogy tervbe vette, miszerint hetenkint kétszer erősebb nyomású gázt szolgáltat a gázgyár. E két napon a fürdőszoba tulajdonosok használhatják a gázt. Kijelentette még, hogy amennyiben a villamos áram szolgáltatása körül továbbra is zavarok lesznek, előterjesztést tesz a tanácsnak, rendeltet, hogy az utcákat és tereket gázzal világítsák.

— TART A BORBÉLYSZTRÁJK. Megirtuk, hogy a prefektus közbenjárására a borbélymunkások hajlandók voltak 14 napi ideiglenes időre felvenni a munkát. A tárgyalások során a segéd-elállították bérkövetelésüktől, de azt követelték, hogy a munkaadat utóból állítsák meg. Minthogy a mesterek ebbe nem voltak hajlandók beleegyezni, a segédek ma nem léptek munkába és így a sztrájk tovább tart.

— PARKÖNNEPÉLY. Tegnap délután zajlott le a Patronázs-Egyesület nagyarányú parkönnepélye. Az egyesület vezetője mindent elkövetett, hogy a parkönnepély erkölcsi és anyagi sikerét biztosítsa a fáradozásait valóban teljes siker koronázza. Az érdem broszlártervező az egyesület élén álló örv. Vangel Sándornét és dr. Keppich Jakabnéét illeti, akik körül Arad urhölgyeinek fáradságtalan gárdája buzgólkodtak az önnepély rendezésében. A nagy sikerű parkönnepély anyagilag tisztán körülbéli 150 ezer koronát eredményezett. Az összeget a már államilag támogatott menhely alapjáéba csatolják s így remélhető, hogy a minden modern követelményeknek megfelelő menhely, még ez év folyamán megnyílik.

— HÁZASSÁG. Spitzer Bert és Friedmann Béla augusztus 31-én Temesváron házasságot kötöttek.

— OROSZORSZÁGBÓL HAZATÉRT. Staszny Lajos hadifogoly. Címe: Kapana 45.

— A VIZSZOLGÁLTATÁS SZÜNETELÉSE. Értesítettük a közönséget, hogy az alant felsorolt helyeken és időben a vizszolgáltatás csömosás miatt szünetelni fog: E hó 7-én este 9-től reggel 5-ig: Str. Marasest (Kossuth-utca), Magyar-utca, Vécsey-utca, Nagy Sándor-utca, Str. Caragiale (Csiky Gergely-utca), Str. Stoinescu (Teleky-u.), Calea Saguna (Varjassy Lajos-u.), Str. Ionescu (Gróf Károlyi-u.), Schweidel József-u. és Török Ignác-u. E hó 9-én este 9-től reggel 5-ig: Str. Consistorialul (Baththány-u.), Str. Horia (Széchenyi-u.), Perényi-u., Str. Alexandru (Salacz-u.), Sárosi-u., Str. Bratiannu (Weitzer-u.), Str. Vulcan (Kazinczy-u.), Str. Untrei (Fábián-u.), Str. Desseanu (Révay-u.), Kőlcsey-u. Arad város gépüzemei.

— VÁSUTAS SZÖVETSÉG ARADON. Megalakult Aradon a bucaresti központhoz csatlakozó Vasutas Szövetség. A magyar és CFR. státusba tartozó vasutasok is majdnem valamennyien csatlakoztak a szövetséghez.

— ISKOLAI BEIRATÁS. Az arad városi női felső kereskedelmi iskolába f. hó 11-14-ig naponként 9-12 óra között lehet beiratkozni. Az előadások 16-án kezdődnek.

— BEIRATÁSOK AZ ÁLLAMI KÖZÉPISKOLÁBA. A scoala medie (civilis, polgári) iskola igazgatósága közli, hogy a beiratások f. szeptember hó 13. 14. és 15-én délelőtt 8-12 óra között eszközölhetők. Beiratás és évi tandíj 60 lei.

— UTALVÁNY NÉLKÜL IS AD TEJ-T A TEJCSARNOK. Arad város közellátási hivatala közléssel, hogy az Aradi Tejcsarnoknak ezidőszertel elérendő tej állván rendelkezésére, a tejet visszavonásig hatóságilag utalvány nélkül is kiszolgáltathatja.

— SPORTEREDMÉNY. Revanche mérkőzés keretében negyedszer találkoztak idén az ATE és AMTE rivális csapata az ATE sporttelepén. A mérkőzést ezúttal is az ATE több tartalékkal szereplő csapata vesztette el az AMTE-val szemben. A 2:0 eredményű mérkőzés a második féldél vége felé botránnyba fulladt. Kíváncsok lennének, hogy footballcsapatunk — különösen az ATE csapata — ne minden mérkőzésük alkalmával más és más főállásban vegyék fel a küzdelmet, mert ezzel látványos sokat rontanak.

— ORVOSI KÖRÖKBŐL. Dr. Török Dezső orvos visszaérkezett külföldi utjáról és magánorvosi gyakorlatát megkezdte. Lakása Salacz-utca 7.

— VONATFORGALOM A BOROSSEBES-MENYHÁZAI VASUT VONALÁN. Folyó évi szeptember hó 15-től kezdve a borossebes-menyháza vasut vonalán az eddigi mindennapos közlekedés helyett a vonatok menetrendszerinti fentartása mellett csak vasárnap, kedd, csütörtök és szombati napokon fognak közlekedni.

— A „VINICOLA VALLALAT” PEZSGÓ CIMKEPÁLYÁZATA felett a jury f. hó 4-én döntött. A tartalmazott pályaművek jellegű levelei kibontatván, az illető beküldőket a cég levélben értesítette. Azon pályázók, akik ily levélbeli értesítést nem kaptak, pályaművük felett a cég helységében f. hó 15-ig rendelkezhetnek.

— ÉRTESÍTÉS. Banca Marmorosoh, Blank si Co. Bucaresti, Strada Paris No. 4. tudatja a közönséggel, hogy az Északamerikai Egyesült Államokból Erdély, Bánát és Bukovina részére, amerikai képviselője: New-York 38. Western 73. d. Street által bármilyen kifizetéseket teljesíthet.

— VÁROSI ZENEISKOLÁBAN beiratás szeptember 10-15. napjain d. u. 4 órakor Str. Consistorialul (Baththány-u.) 26. I. em.

— ORSZÁGOS ATHLETIKAI VERSENYT rendez szeptember 8-án d. u. 14 órákor az AAC. Török Gábor-utcai sporttelepén, amelyen Erdély-Bánát minden sportegyesülete részt vesz. A nagyszabású verseny jegyét elővételben Maidt Emilnél válthatók.

— JOBB ERKÖLCSÖKET. Egy milliomos csemete operettje. Zenés kávéház. Aktuális heccok az ugynevezett művelt középosztály egy család házában. Ősz van. Hadüzenet a csóknak. Pánik a színházban. Színkövetkező felvételi próbiák. Most jönnek... Jegyzetek a hétről. Kritika. Verselek. Hírek — ezzel a szociális tartalommal lelejt meg az Aradi Élet legújabb száma.

adta a rendelkezést egy fogalmazónak, hogy tartóztassa le. Ekkor a minisztertanács elé került az ügy és az nem akart belemenni a letartóztatásba. Vázsonyi volt igazságügyminiszter éjjel két órakor fogadott és közölte, hogy két hadbíró folytat nyomozást. Nem volt más szava, mint az, hogy: „Urak, tartóztassák le és semmisítsék meg ezt az embert, mert ez a nemzetnek legnagyobb szerencsétlensége! Sejtelmünk sincs — mondotta Vázsonyi — hogy milyen gazember, és hogy milyen szat fog az országra hozni.”

A lengyel helyzet.

LYON. A szeptember 1-én leírt hivatalos jelentés szerint a második lengyel hadsereg fényes győzelmet aratott Budieny orosz generális hadserege felett, amely hadseregnek az lett volna a rendeltetése, hogy áttörje a lengyel frontot Zamosanál. Az orosz generális hadseregét véres harcok után a lengyelek teljesen szétverték. A katonák teljes zűrzavarban vonulnak visszafelé és a lengyeleknek sikertől a bolsevikokat a Bug tiszó oldalára visszaszorítani.

LYON. A lengyel főparancsnokság és Wrangel generális megbizottja között Warsóban tárgyalások folynak az együttműködésről. Amennyiben a megegyezés létrejön, úgy a lengyelek és a fehér-oroszok közös akciókat kezdenek a bolsevikok ellen.

Milliók kártyavesztése Karisbadban.

A csah fürdőben, Karisbadban és Marienbadban több év óta játékbankokat tartanak lenn az előkelő szállodákban és igen nagy összegekben játszanak baccaratot és chemin de fer-t a fürdővendégek és a nemzetközi hivatalos kártyások. Az idén is nagyban folyt mindkét helyen a játék, míg a prágai rendőrfőnökségnek nemrégiben tudomására nem jutott, hogy a játéktérmekekben hamis ótezer szokos bankjegyek és hamisított zsetonok (játékpénzek) vannak forgalomban. A prágai rendőrség bizottságot küldött ki Marienbadba, amely itt a játéktérmet bezáratta, a tettenérfi játékosokat igazoltatta és elvette tőlük a pénzüket. Nagy izgalom volt Marienbadban a bizottság megjelenése után és hasonló izgalommal fogadták a karisbadi játékosok is a bizottságot, amikor az ott megjelent. Karisbadban is bezárták időre a játéktérmekeket, de augusztus 15-én óta ismét folyik a „Jeu”, mert a bizottság meggyőződött arról, hogy itt a játékosok kellőképpen meg vannak védve a hamispénz és a hamisláték ellen. A karisbadi nagy kártyacsatákban a játékosok résztvettek és bizony alapvetően a zsidókkal mellett. Egy aradi ember, akinek Aradon és adapesten nagy vállalatai vannak, nem kevesebb, mint kétfélmillió koronát vesztett a karisbadi játéktérmekekben. Egy dúsgazdag aradi nagykereskedőnek közel egymillió koronája esett el. Legnyilvánosabb volt egy fiatalember esete. Az aradi fia kis tételekben játszott, de hajlandó annyira üldözte a balszerencsét, hogy összes kétségbeesztet elvettette. Ő is a Karisbadban tartózkodó aradiakat küldték haza közöltegen.

